

УДК 351/354

<https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2021.2.21>

В. Д. ФІЛІПОВА

Херсонський національний технічний університет

ORCID: 0000-0002-8476-3341

КРАУДФАНДІНГ ЯК СПОСІБ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ

У статті проведено теоретичний аналіз сутності краудфандінгу як способу залучення громадян до вирішення питань місцевого розвитку. Встановлено, що зменшення державного фінансування через глобальну економічну кризу сприяло створенню громадської економіки, заснованої на соціальній відповідальності громадян, які беруть участь у розробці та виробництві спільного майна та інфраструктури. Така громадська економіка виражається в участі громадян у будівництві громадської інфраструктури, перекваліфікації навколишнього середовища, захисті мистецької та культурної спадщини тощо. Інструментом, що дозволяє таку участь, є краудфандінг, що дозволяє громадянам особисто діяти на громадських засадах з метою реалізації проєктів місцевого розвитку. Доведено, що ключові цілі краудфандінга полягають у демократизації процесу підтримки місцевих ініціатив, а також генерування додаткового доходу для їх реалізації; підтримці інноваційних рішень і стартапів на місцевому рівні; створенні прозорого та ефективного механізму для громадського фінансування проєктів. Реалізувати такі проєкти можливо через застосування інструментів громадського краудфандінгу та незалежного краудфандінгу «зроби сам». Визначено, що краудфандінг дозволяє залучати ширшу аудиторію молодих громадян та підтримувати ініціативи розвитку територіальної громади. Однак, популяризація технології краудфандінгу та подальшого його розвитку як засобу залучення громадян до вирішення питань місцевого розвитку в Україні потребує формування законодавчої бази і відповідного правового поля в сфері краудфандінгового фінансування, розроблення «дорожньої карти» здійснення краудфандінгу для реалізації місцевих ініціатив, створення механізмів мінімізації ризиків, розвиток краудфандінгової інфраструктури, формування культури колективного фінансування, створення громадських структур для співфінансування проєктів місцевого розвитку, відкритих на краудфандінгових платформах.

Ключові слова: краудфандінг, місцеве самоврядування, місцевий розвиток, ресурси, фінансові інструменти.

В. Д. ФИЛИПОВА

Херсонский национальный технический университет

ORCID: 0000-0002-8476-3341

КРАУДФАНДИНГ КАК СПОСОБ ВОВЛЕЧЕНИЯ ГРАЖДАН В РЕШЕНИЕ ВОПРОСОВ МЕСТНОГО РАЗВИТИЯ

В статье проведен теоретический анализ краудфандинга как способа привлечения граждан к решению вопросов местного развития. Установлено, что снижение государственного финансирования в результате глобального экономического кризиса способствовало созданию общественной экономики, основанной на социальной ответственности граждан, участвующих в разработке и производстве общего имущества и инфраструктуры. Такая общественная экономика выражается в участии граждан в строительстве общественной инфраструктуры, переквалификации окружающей среды, защите художественного и культурного наследия. Инструментом, позволяющим такое участие, является краудфандинг, который позволяет гражданам лично действовать на общественных началах с целью реализации проектов местного развития. Доказано, что ключевые цели краудфандинга заключаются в демократизация процесса поддержки местных инициатив, а также генерировании дополнительного дохода для их реализации; поддержке инновационных решений и стартапов на местном уровне; создании прозрачного и эффективного механизма для общественного финансирования проектов. Реализовать такие проекты возможно путем применения инструментов общественного краудфандинга и независимого краудфандинга «сделай сам». Определено, что краудфандинг позволяет привлекать широкую аудиторию молодых граждан и поддерживать инициативы развития территориальной общины. Однако, популяризация технологии краудфандинга и дальнейшего его развития как способа привлечения граждан к решению вопросов местного развития в Украине требует формирования законодательной базы и соответствующего правового поля в сфере краудфандингового финансирования, разработки «дорожной карты» осуществления краудфандинга для реализации местных инициатив, создание механизмов минимизации рисков, развития краудфандинговой инфраструктуры, формирования культуры коллективного финансирования, создания общественных структур для софинансирования проектов местного развития, открытых на краудфандинговых

платформах.

Ключевые слова: краудфандинг, местное самоуправление, местное развитие, ресурсы, финансовые инструменты.

FILIPPOVA V. D.,
Kherson National Technical University
ORCID: 0000-0002-8476-3341

CROWDFUNDING AS A WAY TO INVOLVE CITIZENS IN SOLVING ISSUES OF LOCAL DEVELOPMENT

The article provides a theoretical analysis of crowdfunding as a way to involve citizens in solving local development issues. It was found that the decrease in government funding as a result of the global economic crisis contributed to the creation of a public economy based on the social responsibility of citizens involved in the development and production of common property and infrastructure. Such a social economy is expressed in the participation of citizens in the construction of public infrastructure, the retraining of the environment, and the protection of artistic and cultural heritage. The tool that allows such participation is crowdfunding, which allows citizens to personally act on a voluntary basis in order to implement local development projects. It has been proven that the key goals of crowdfunding are to democratize the process of supporting local initiatives, as well as generating additional income for their implementation; supporting innovative solutions and startups at the local level; creating a transparent and efficient mechanism for public funding of projects. It is possible to implement such projects through the use of public crowdfunding tools and independent do-it-yourself crowdfunding. It was determined that crowdfunding allows attracting a wide audience of young citizens and supporting initiatives for the development of a territorial community. However, the popularization of crowdfunding technology and its further development as a way to involve citizens in solving local development issues in Ukraine requires the formation of a legislative framework and an appropriate legal framework in the field of crowdfunding financing, the development of a "roadmap" for the implementation of crowdfunding for the implementation of local initiatives, the creation of mechanisms to minimize risks, development of crowdfunding infrastructure, formation of a culture of collective financing, creation of public structures for co-financing of local development projects opened on crowdfunding platforms.

Key words: crowdfunding, local government, local development, resources, financial instruments.

Постановка проблеми

В умовах реформи місцевого самоврядування, що супроводжуються соціально-економічними ризиками та загрозами, місцева влада постала перед необхідністю пошуку оптимальних рішень щодо розв'язання складних проблем задоволення потреб територіальної громади. Вирішення означених проблем вимагає пошуку ефективних практик співпраці, які дозволять поєднати зусилля всіх зацікавлених сторін і залучити інвестиції для розвитку території. Сьогодні, «завдяки глобалізації й розвитку інформаційних технологій виникли соціальні мережі та нові форми суспільних фінансів, що базуються не на державних гарантіях чи статутному капіталі, а на громадській участі. У різних видах спільнот з'являється розуміння, що найшвидший і найефективніший спосіб вирішити проблеми з пошуком ресурсів для власного розвитку – це не пошук дешевих кредитних ресурсів чи лобювання інтересів у влади, а самофінансування» [1, с.172]. За такими умовами актуальним постає питання використання краудфандингу як сучасного інструменту фінансування для вирішення питань місцевого значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Протягом останніх років проводилось багато досліджень, в яких розкривається сутність краудфандингу, його позитивні та негативні ефекти, а також представлено рекомендації політичним структурам відносно розвитку різноманітних засобів залучення коштів для малого та середнього бізнесу [1-15]. Об'єктом наукових розвідок ставали вітчизняні і зарубіжні краудінвестингові платформи та краудфандинг-платформи, втім дослідження громадського краудфандингу як інструменту реалізації місцевих ініціатив висвітлено у вітчизняній науковій літературі недостатньо.

Формулювання мети дослідження

Виходячи з вищесказаного, метою нашої статті є теоретичний аналіз можливості використання краудфандингу як способу залучення громадян до вирішення питань місцевого розвитку.

Викладення основного матеріалу дослідження

Розуміння нової ролі місцевого самоврядування, обумовлено змінною жорсткої ієрархічної вертикалі управління і появою нової горизонтальної структури управління, заснованої на довірі і співробітництві. Основною відмінною рисою виступає інтеракція двох основних суб'єктів – органів місцевого самоврядування і територіальної громади, що передбачає залученість громадян до управління громадськими та державними справами. Звідси виникає проблема пошуку доступних і ефективних способів залучення населення до вирішення питань місцевого розвитку. Одним із сучасних інструментів

такої взаємодії виступають краудтехнології, що набули широкого поширення в органах публічного управління в багатьох країнах світу. Найбільш застосовними технологіями для вирішення проблем місцевого самоврядування є технології краудсорсингу і краудфандінга. Це пояснюється тим, що більшість проблем вимагають не тільки спільного рішення, а й залучення інвестицій.

Краудфандінг (англ. crowdfunding, crowd – «грумада, гурт, юрба», funding – «фінансування», тобто «фінансування громадою» чи «народне фінансування») – це співпраця людей, які добровільно об'єднують власні кошти або інші ресурси разом (здебільшого через Інтернет) аби підтримати задуми, проекти, інноваційні ідеї. Це може бути підтримка політичних кампаній та акцій, фінансування стартапів, малого бізнесу чи виробництва новітнього продукту, матеріальна чи нематеріальна допомога фізичним особам, проведення культурних заходів тощо [2]. Інакше кажучи, краудфандінг – це форма альтернативного фінансування, що дозволяє громадським активістам залучати фінансування від великої кількості людей, здебільшого для вирішення питань місцевого розвитку. В керівництві по краудфандінгу дослідники визначають фінансування як «процес співпраці між декількома людьми, які вирішують роздати свої гроші (звісно, невеликі суми) для фінансування зусиль, проектів і бачень інших людей, приватних і юридичних осіб та / або організацій» [3]. За допомогою цього фінансового інструменту віртуальне співтовариство може отримати фінанси через онлайн-збір коштів, призначених для підтримки проектів, запропонованих групою людей або організацій. «Краудфандінг походить від краудсорсингу, системи передачі вирішення даної проблеми онлайн-спільноті на аутсорсингу: здійсненність передбачуваної гіпотези потім оцінюється всією групою з метою вибору тієї, яка краще підходить для цього конкретного випадку»[4].

Слід зазначити, що розрізняють три види краудфандінгу:

- краудінвестинг, коли інвестори надають фінансування проектам в обмін на частку в них, тобто метою інвестора є отримання вигоди у вигляді прав на частину доходу або частки в компанії. Особи, які залучають фінансування, використовують краудінвестинг як інструмент для розвитку бізнесу;
- краудревордінг, коли інвестори надають фінансування в обмін на продукти або послуги, які отримує бізнес або проект. Це свого роду передзамовлення товарів, послуг за допомогою краудфандінга;
- краудлендінг, коли інвестори надають короткострокові позики юридичним та фізичним особам, але не отримують частку в їх бізнесі і права на дохід. Існує три види краудлендінга:
 - o P2P, або peer to peer – одна фізична особа кредитує іншу фізичну особу;
 - o P2B, або peer to business – фізична особа кредитує юридичну особу;
 - o B2B, або business to business – одна юридична особа у вигляді нефінансової організації кредитує іншу юридичну особу [5].

Широка база досліджень доводить, що краудфандінг активно розвивається упродовж останніх років в усьому світі. Світовий обсяг фінансування з використанням краудфандінгу виріс з 2,7 млрд дол в 2012 році до 34,4 млрд дол в 2015 році, тобто краудфандінг показав майже 13-кратне збільшення за чотири роки. Щорічно приріст по даному виду фінансування становив понад 200% [6]. Згідно зі звітом Global Crowdfunding Market у 2016-2020 рр., ринок краудфандінгу буде рости із середньорічним темпом зростання CAGR 26,87% [7]. Відповідно до останнього звіту по дослідженню ринку, опублікованому Technavio, очікується, що 2021 року темп зростання на світовому ринку краудфандінгу CAGR складе майже 17% [8; 9].

В Україні краудфандінг досить стрімко розвивається причому в різних сферах починаючи від соціальних, творчих, екологічних до комерційних та політичних, тобто в тих, куди направлена наша увага в сьогоденні. Він являється можливістю виходу з кризи, яка відчутна в тому числі і в інноваційно-інвестиційному розвитку місцевого самоврядування.

Проведений аналіз функціонування українського ринку краудфандінгу дає можливість відокремити наступні специфічні його особливості:

- переважно фінансуються проекти у галузі охорони здоров'я, культури, освіти тощо;
- загальні обсяги коштів, які залучені за допомогою краудфандінгових платформ в Україні, є незначними;
- підприємницькі технологічні проекти затребувані, проте не знаходять потрібного рівня підтримки, тому українські технологічні стартапи фінансуються на зарубіжних краудфандінгових платформах;
- відсутність ефективного державного регулювання. Діяльність краудфандінгових платформ, розробників проектів та приватних інвесторів залишається не повністю легалізованою, оскільки відсутній спеціальний закон «Про краудфандінг»;
- недостатній рівень доходів населення і, як наслідок, обмежений платоспроможний попит на фінансування проектів;
- відсутність культури колективних приватних інвестицій, що обмежує розвиток краудфандінгу як масового напрямку інвестицій в цілому (низький рівень знань в сфері краудфандінгу; наявність недовіри до даного способу фінансування серед населення; брак підприємницьких ініціатив, пов'язаних з

відсутністю необхідних знань про здійснення інвестиційної діяльності на базі інтернет платформ).

- нерозвиненість краудфандінгової інфраструктури [10].

Наведені вище особливості краудфандінгу в Україні у порівнянні зі світовою практикою пояснюються незадовільним рівнем його розвитку, більш низьким рівнем конкуренції серед його видів, що в свою чергу перешкоджає процесі залученню громадян до вирішення питань місцевого розвитку.

Утім, зменшення державного фінансування через глобальну економічну кризу сприяло створенню громадянської економіки – нової економічної моделі, заснованої на соціальній відповідальності громадян, які беруть участь у розробці та виробництві спільного майна та інфраструктури, які ні Уряд, ані ринкова економіка не змогли реалізувати. Така громадянська економіка виражається в участі громадян у будівництві громадської інфраструктури, перекваліфікації навколишнього середовища, захисті мистецької та культурної спадщини тощо. Інструментом, що дозволяє таку участь, є краудфандінг, що дозволяє громадянам особисто діяти на громадських засадах з метою реалізації проектів місцевого розвитку.

Краудфандінг в муніципальному секторі - ще один інноваційний спосіб участі у фінансуванні проекту, що одержує вигоду від коштів місцевого бюджету, активів або спонсорства. В останні роки ми стали свідками того, як державна і місцева влада активно беруть участь в партнерстві з громадянським суспільством, щоб ініціювати проекти через різні краудфандінгові платформи. Однак нинішня форма громадського краудфандінга має деякі суттєві технологічні обмеження, оскільки ряд бар'єрів перешкоджає транзакціям і обмежує доступ до ринку, зокрема, для транскордонних проектів. За останні кілька років державна і місцева влада багатьох країн почали використовувати краудфандінг в якості альтернативного інструменту фінансування громадських проектів, таких як освітні програми та реконструкція парків.

Краудфандінг з'явився як технологічний механізм, заснований на платформі для отримання проектних ресурсів. Часто він базується на невеликих жертвах широкої групи «спонсорів» і, як правило, без участі традиційних інвесторів, таких як фінансові установи. Отже, це забезпечує нову та цікаву динаміку інноваційного розвитку територіальних громад. Громадський краудфандінг вважається підмножиною краудфандінгу, що передбачає проекти, спрямовані на вирішення суспільних проблем чи потреб громади, як форми соціального підприємництва. Як такий, це інструмент для розширення можливостей громадських або соціальних проектів, метою яких є внесок у вирішення проблем місцевого розвитку. З такої позиції проекти фінансуються жителями мікрорайону, міста чи регіону. Це також означає, що громадські практики краудфандінгу тісно пов'язані з ширшими практиками суспільної та громадської (національної) участі, що створює нові можливості взаємодії з політикою та розробкою. Або, можна вважати, що громадський краудфандінг може відкрити можливість спільним громадянам брати участь у політичній та економічній системі держави та конкурувати з великими корпораціями, що, в свою чергу, впливає на «демократичну» практику держави. Тому не є несподіваним, що місцева влада починає активно формувати та керувати такими платформами краудфандінгу, щоб мати можливість якимось чином керувати або принаймні сприяти практиці знизу вгору. Потім вони можуть бути вбудовані як частина набору інструментів місцевої політики розвитку.

Громадський краудфандінг – це недавній технологічний розвиток, який можна визначити як «підвид краудфандінгу, за допомогою якого громадяни фінансують проекти, що надають громадські послуги» [11]. Часто уряди беруть участь у цих краудфандінгових проектах. Вони можуть самі брати участь у кампанії, наприклад, сприяючи платформі, розробляючи комунікаційні стратегії для проектів або виконувати функції співфінансування. Хоча роль місцевого самоврядування не є необхідною, різні актори беруть на себе роль місцевої влади в рамках цих ініціатив (рис. 1). Навіть якщо муніципалітети не відіграють ролі в організації кампанії, їх часто доводиться залучати через інвестиції, які часто стосуються громадського простору (наприклад, парки та дитячі майданчики) [12].

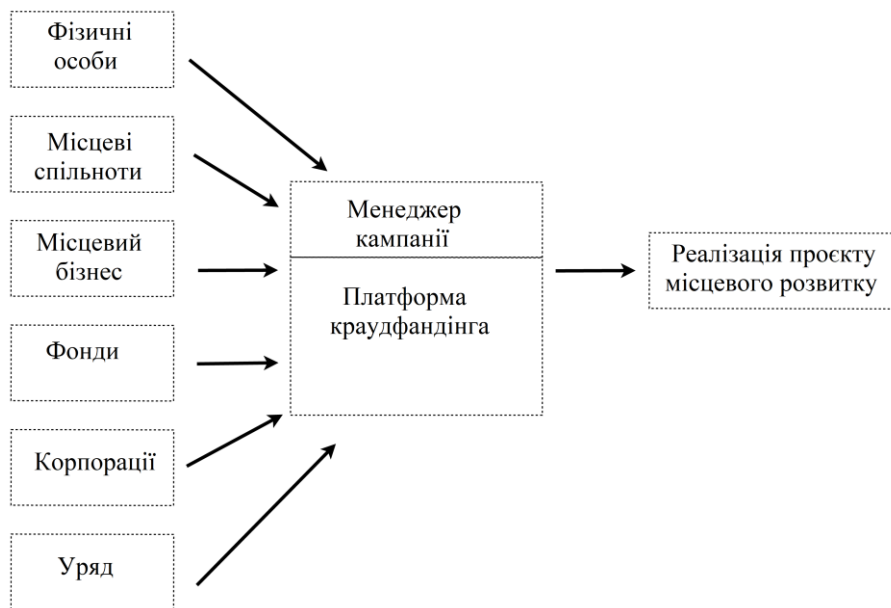

Рис.1. Застосування громадського краудфандінгу для реалізації проєктів місцевого розвитку

При цьому громадський краудфандінг стосується фінансування проєктів, що зачіпають місцеві питання розвитку, які є ініціативами, що виникають у громаді та підтримуються приватними особами чи організаціями в суспільстві. Термін “громадський” у цьому випадку стосується дій у межах муніципалітетів, а також дій громадян, які переслідують спільну мету [13]. Громадський краудфандінг сприяє тому, щоб проєкт став видимим, прозорим та простим для користувачів з метою запуску та просування проєкту. Часто поява на платформі поєднується з онлайн-кампанією, яка використовує, серед іншого, соціальні медіа та офлайн-елементи, такі як листівки, події та інформаційні бюлетені. Вважається важливим, що потрібно зібрати цільову суму грошей і вказати дату закінчення; однак немає розуміння того, чи це впливає на успіх кампанії.

Ключові цілі краудфандінга полягають у наступному: демократизація процесу підтримки місцевих ініціатив, а також генерування додаткового доходу для їх реалізації; підтримка інноваційних рішень і стартапів на місцевому рівні; створення прозорого та ефективного механізму для народного фінансування проєктів. Отже, сьогодні місцевому самоврядуванню варто використовувати краудфандінг як новий спосіб зібрати гроші для вирішення питань місцевого розвитку. І тут варто звернути увагу, що краудфандінг не тільки дозволяє заощадити бюджетні кошти, він допомагає краще зрозуміти потреби територіальної громади. При тому, краудфандінг може виступати альтернативою самооподаткуванню громадян і бюджету участі або доповнювати їх. На відміну від механізму самооподаткування та бюджету участі, краудфандінг не визначає, що громадяни, які фінансують проєкт, повинні постійно або переважно проживати на конкретній території, внести кошти може будь-яка людина, де б вона не перебувала. Це дозволяє розширити кількість учасників і зібрати більшу кількість фінансових ресурсів. Механізм виконання прийнятого рішення максимально простий – у фінансуванні беруть участь тільки ті, хто підтримує проєкт. Знімається проблема напруженості з тими, хто не підтримує відповідну ініціативу.

Активні громадяни можуть використовувати крауд-платформи, щоб привернути увагу громадськості до проблеми; знайти і об'єднати активних громадян, зацікавлених в її вирішенні; колективно оцінити спосіб вирішення проблеми; зібрати кошти на реалізацію проєкту; проконтролювати використання зібраних коштів. Найбільш популярними напрямками проєктів, що фінансуються через краудфандінг виступають благоустрій територій; історія, культура і мистецтво; збереження об'єктів культурної та історичної спадщини; регіональний та місцевий туризм; соціальне підприємництво; фізкультура і спорт; благодійна допомога (адресна і окремим категоріям громадян); екологія. При цьому команда авторів проєкту може бути сформована з людей, які проживають у різних містах або селищах, а це, в свою чергу робить можливим реалізацію міжмуніципальних проєктів. У свою чергу донори можуть відчувати належність до проєкту та задоволення від того, що вони роблять свої громади кращими. Отже, краудфандінг також може виступати попередньою стадією бюджету участі, на якій потрібно виявити найбільш значущі потреби територіальної громади. В цьому випадку кошти, які вдалося залучити через краудфандінгову платформу, доповнюють фінансування з місцевого бюджету.

Щодо участі місцевих органів влади у краудфандінгу, то ми виділяємо чотири основні сфери їх діяльності: кураторство проєктів, ініційовані громадянами, їх затвердження та просування; проведення

місцевою владою кампаній для конкретних нових проєктів місцевого розвитку; використання разом з активістами громадського сектору існуючих платформ для реалізації невеликих проєктів і, нарешті, створення власної краудфандінгової платформи.

Органи місцевого самоврядування, які не мають коштів, можуть застосовувати гіперлокальний підхід до фінансування проєктів громад за допомогою громадського краудсорсингу, який дозволяє мешканцям допомогти зробити свою громаду кращим місцем для життя, пропонуючи чи вносячи свій внесок у проєкти в їхньому районі. Зароблені гроші прямують безпосередньо до вирішення конкретної проблеми, замість того, щоб зникнути у загальному муніципальному фонді. Інструмент краудфандінгу унікальний тим, що дозволяє жителям та урядам співпрацювати. Така платформа фінансування забезпечує швидший спосіб втілити гарну ідею міського розвитку в реальність. Отже основна ідея краудфандінгу базується на тому, що якщо кожен дасть кілька гривень, ми зможемо профінансувати важливі гіперлокальні проєкти, які безпосередньо приносять користь громаді.

Для того, щоб захистити тісні стосунки між місцевою владою, громадянами та територією, з'являється новий варіант краудфандінгу, який називається "зроби сам" або незалежний краудфандінг. Цей інструмент очікує, що краудфандер (творець проєкту) використовуватиме особисті веб-сайти та платформи, а не загальнодоступні. І тут можна виділити кілька переваг: по-перше, це будуть особисто обрані проєкти зі своєрідними цілями місцевого розвитку, які не мають обмеженого терміну, ця реляційна мережа може служити базою для майбутньої співпраці в Інтернеті; по-друге, це кампанії, які не загубляться між багатьма іншими проєктами; по-третє, це відсутність сплати за користування публічною платформою, яка отримує відсоток від зібраної суми. Втім, в кампанії "зроби сам" слід враховувати те, творець повинен мати належну експозицію для ЗМІ, щоб мати можливість розповсюдити мету проєкту та збільшити кількість краудфандерів для фінансування проєкту місцевого розвитку.

Проведений SWOT-аналіз дозволяє сформулювати сильні, слабкі сторони, можливості та загрози краудфандінгу як альтернативного та доповнюючого фінансового інструменту для вирішення питань місцевого розвитку (табл.1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз краудфандінгу як інструменту залучення громадян для вирішення питань місцевого розвитку [14]

<u>Сильні сторони краудфандінгу</u>	<u>Можливості</u>
Фактори успіху в операціях із збору коштів пов'язані з вірусною природою мережі, яка, руйнуючи всі географічні бар'єри та використовуючи інформацію в режимі реального часу, стає рушієм проєктів, що мають соціальний, екологічний, художній та культурний вплив і які мають вплив на розвиток нових підприємств. Краудфандінг перетворює громадян з користувачів на акторів, які активно беруть участь у благоустрої своєї території, фінансово співпрацюючи з місцевими установами. Тому він утверджується як суб'єкт у повній еволюції, підтверджуючи позитивні тенденції зростання.	Полягають у наданні громадянам можливості обмінюватися ідеями та думками як в Інтернеті, так і поза мережею, а також просувати проєкти відповідно до принципів демократії та меритократії. Прозорість, яка лежить в основі кожної фінансової кампанії, може розглядатися як приклад підзвітності та найкращої практики, тоді як отримана продукція є інструментом маркетингу та взаємодії
<u>Слабкі сторони краудфандінгу</u>	<u>Загрози</u>
Елемент слабкості полягає в оригінальності методу, який досі недостатньо відомий і який базується на Інтернеті, до якого зберігається певна недовіра (цифровий розрив), і в той же час він вимагає хорошого рівня диджиталізації та знання англійської мови. Більше того, велика кількість існуючих платформ з декількома продуктами може погіршити видимість проєкту.	Загрози пов'язані здебільшого з неповним широкосмуговим з'єднанням на території та відсутністю однорідного регулювання для всіх держав-членів. Цей останній аспект є дуже важливим, оскільки, особливо для акціонерного краудфандінгу, який передбачає винагороду в акціях компанії в обмін на фінансові внески для стартапів, він переконує вкладників робити неліквідні інвестиції, які можуть призвести до втрати капіталу. Це додає до зобов'язання сплачувати відсоток від бюджету, що надається промо-платформі. Нарешті, важливо оцінити розкриття інформації, тобто відображення в Інтернеті товару, який конкуренти можуть викрасти або сплагіювати.

Однак незважаючи на отримані дані, зрозумілим є те, що краудфандінг - це справді діюча

фінансова стратегія, оскільки він здатний сприяти економічному відновленню розвитку територіальної громади, але не позбавлений слабких місць та загроз, які підривають будь-який новий інструмент, що виходить на ринок.

Висновки

Отже, теоретичний аналіз, проведений в нашому дослідженні, доводить, що на сьогодні актуальним стає використання краудтехнологій в процесі вирішення питань місцевого розвитку. Краудтехнології набувають актуальності завдяки появі можливостям використання інформаційно-комунікативних технологій, підвищення соціальної активності територіальної громади та особистісної ініціативи громадян. Важливо відзначити, що механізм краудфандінга дозволяє залучити грошові кошти і увагу громадськості до конкретної проблеми, дає можливість перевірити реальність такої проблеми, залучає прихильників для вирішення проблеми і надає можливість проконтролювати використання зібраних коштів. Зазначена технологія дозволяє підвищити довіру до місцевої влади, реалізувати на практиці відкритість і підзвітність їх роботи, збільшити швидкість вирішення питань місцевого розвитку, інтегрувати інтереси суспільства, влади і бізнесу і більшою мірою використовувати ресурсні можливості територіальної громади.

Сьогодні громадський краудфандінг розширюється, оскільки громадяни ментально пов'язані з територіальною громадою, своїми школами, церквою, парками, і вони позитивно поділяють її зростання та вдосконалення. Громадський краудфандінг формує новий спосіб участі громадян в розв'язанні питань місцевого розвитку, в якому інституційна участь виступає посередником довіри між громадськими спонсорами та підприємцями, а також додає законності інноваційним процесам у публічній сфері. Збільшення потенціалу участі також передбачає посилення індивідуальної відповідальності громадян за прийняття цих інструментів, що можна концептуалізувати як (підмножину) громадської участі в у вирішенні питань місцевого розвитку. Дослідження показали, що цифрові інтерфейси участі можуть залучати ширшу аудиторію молодих громадян та підтримувати ініціативи розвитку громади. Однак, популяризація технології краудфандінгу та подальшого його розвитку як в процесі залучення громадян до вирішення питань місцевого розвитку в Україні потребує формування законодавчої бази і відповідного правового поля в сфері краудфінансування, розроблення «дорожньої карти» здійснення краудфандінгу для реалізації місцевих ініціатив, створення механізмів мінімізації ризиків, розвиток краудфандінгової інфраструктури, формування культури колективного фінансування, створення громадських структур для співфінансування проєктів місцевого розвитку, відкритих на краудфандінгових платформах.

Список використаної літератури

1. Петрушенко Ю.М. Дудкін О.В. Краудфандінг як інноваційний інструмент фінансування проєктів соціально-економічного розвитку. Маркетинг і менеджмент інновацій, 2014. № 1. С.172-182.
2. Мелехина М. Краудфандінг в Беларусі: площадки, перспективи, мировой опыт. 2015. Myfin.by. URL: <https://myfin.by/stati/view/5478-kraudfanding-v-belarusi-ploshhadkiperspektivy-mirovoj-opyt>.
3. Brunello A. Il Manuale del Crowdfunding. Edizioni LSWR: Ovvero come realizzare le tue idee grazie ai nuovi strumenti di finanziamento on line; 2014.
4. Fregonara E. Il crowdfunding: un nuovo strumento di finanziamento per le start-up innovative “Orizzonti del Diritto Commerciale”. Roma; 2014.
5. Краудфандінг. FAQ для юриста о народном финансировании. URL: <https://www.pgplaw.ru/analytics-and-brochures/articles-comments-interviews/kraudfanding-faq-dlya-yurista-o-narodnom-finansirovanii/>
6. 2015 CF The Crowdfunding Industry Report / CrowdSourcing.org : The Industry Website. 2015. URL: <http://www.crowdsourcing.org/editorial/global&crowdfunding&market&to&reach&344b&in&2015&predicts&massolutions&2015cf&industry&report/45376>
7. Report: Global Crowdfunding Market 2016-2020. URL: <https://crowdfundbeat.com/mobile/2016/02/03/report-global-crowdfunding-market-2016-2020/>
8. Global Crowdfunding Market 2017-2021. URL: <https://finance.yahoo.com/news/global-crowdfunding-market-2017-2021-182400851.html>
9. Цвик О. Регулювання краудфандінгу в Україні та США. URL: <https://blog.liga.net/user/atsvyk/article/32690>
10. Пантюхіна Т., Криворот Н. Краудфандінг: сутність, стан та особливості діяльності в Україні. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/craundfunding-v-ukraini-t/#comments>
11. Davies, Rodrigo. 2015. Three provocations for civic crowdfunding. Information, Communication & Society 18: 342-55
12. Charbit, Claire, and Guillaume Desmoulins. 2017. Civic Crowdfunding: A Collective Option for Local Public Goods? OECD Regional Development Working Papers 2017/1. Paris: OECD Publishing.
13. Wenzlaff, Karsten. 2020a. Civic Crowdfunding: Four Perspectives on the Definition of Civic Crowdfunding. In Advances in Crowdfunding. Cham: Palgrave Macmillan, pp. 441-472.

14. Oliva, Nadia. "Crowdfunding and civic crowdfunding: Theoretical features and future prospects". *Public Management and Administration* (2018): 115-126.

References

1. Petrushenko YU.M. Dudkin O.V. Kraudfandynh yak innovatsiynyy instrument finansuvannya proektiv sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku. *Marketynh i menedzhment innovatsiy*, 2014. № 1. S.172-182.
2. Melekhyna M. Kraudfandynh v Belarusy: ploshchadky, perspektyvy, myrovoy opyt. 2015. Myfin.by. URL: <https://myfin.by/stati/view/5478-kraudfanding-v-belarusi-ploshhadkiperspektivy-mirovoj-opyt>.
3. Brunello A. *Il Manuale del Crowdfunding*. Edizioni LSWR: Ovvero come realizzare le tue idee grazie ai nuovi strumenti di finanziamento on line; 2014.
4. Fregonara E. *Il crowdfunding: un nuovo strumento di finanziamento per le start-up innovative "Orizzonti del Diritto Commerciale"*. Roma; 2014.
5. Kraudfandynh. FAQ dlya yurysta o narodnom fynansirovanny. URL: <https://www.pgplaw.ru/analytics-and-brochures/articles-comments-interviews/kraudfanding-faq-dlya-yurista-o-narodnom-finansirovanii/>
6. 2015 CF The Crowdfunding Industry Report / CrowdSourcing.org : The Industry Website. 2015. URL: <http://www.crowdsourcing.org/editorial/global&crowdfunding&market&to&reach&344b&in&2015&predicts&massolutions&2015cf&industry&report/45376>
7. Report: Global Crowdfunding Market 2016-2020. URL: <https://crowdfundbeat.com/mobile/2016/02/03/report-global-crowdfunding-market-2016-2020/>
8. Global Crowdfunding Market 2017-2021. URL: <https://finance.yahoo.com/news/global-crowdfunding-market-2017-2021-182400851.html>
9. Tsyvk O. Rehulyuvannya kraudfandynhu v Ukrayini ta SSHA. URL: <https://blog.liga.net/user/atsvyk/article/32690>
10. Pantyukhina T., Kryvorot N. Kraudfandynh: sutnist', stan ta osoblyvosti diyal'nosti v Ukrayini. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/craundfunding-v-ukraini-t/#comments>
11. Davies, Rodrigo. 2015. Three provocations for civic crowdfunding. *Information, Communication & Society* 18: 342-55
12. Charbit, Claire, and Guillaume Desmoulin. 2017. *Civic Crowdfunding: A Collective Option for Local Public Goods?* OECD Regional Development Working Papers 2017/1. Paris: OECD Publishing.
13. Wenzlaff, Karsten. 2020a. Civic Crowdfunding: Four Perspectives on the Definition of Civic Crowdfunding. In *Advances in Crowdfunding*. Cham: Palgrave Macmillan, pp. 441-472.
14. Oliva, Nadia. "Crowdfunding and civic crowdfunding: Theoretical features and future prospects". *Public Management and Administration* (2018): 115-126.